

5

Afscheid van de heer Snels (GroenLinks)

Aan de orde is het afscheid van de heer Snels (GroenLinks).

De voorzitter:

Aan de orde is het afscheid van de heer Snels van GroenLinks.

Meneer Snels, beste Bart, u heeft uw brief aan mij opgestuurd, maar ook al eerder gedeeld. Daardoor is hij, denk ik, ook wel bij veel mensen bekend. Ik heb dus de vrijheid genomen om niet de hele brief voor te lezen, maar daar een aantal passages uit te halen. Dat heb ik geheel neutraal gedaan. Ik heb het overgelaten aan mijn staf om die passages te selecteren, mocht dat enige vragen opleveren.

"Geachte voorzitter, beste Vera,

Dit is de moeilijkste brief die ik ooit heb moeten schrijven. Het ambt van Kamerlid heb ik de afgelopen jaren met passie en een flink gevoel van verantwoordelijkheid uitgeoefend. Ik ben er trots op dat ik volksvertegenwoordiger heb mogen zijn. Daar komt nu een einde aan. Ik zal aftreden en zal in deze brief verantwoording afleggen over het waarom.

Om te beginnen nam het afgelopen jaar het gevoel van trots af om deel te zijn van dit theater. De Haagse politiek leek alleen nog te gaan over het beschadigen van anderen. Om de haverklap worden bewindslieden voor leugenaar uitgemaakt, worden ambtenaren in het beklagdenbakje gezet, worden er moties van afkeuring en wantrouwen ingediend. Het was destructieve politiek die de boventoon voerde, zelden gericht op iets tot stand brengen in samenwerking met anderen. Dit is het grote taboe in het debat over de politieke bestuurscultuur: de wijze waarop de Kamer zelf functioneert. Deze stijl past niet bij mijn karakter, maar zeker ook niet bij de verantwoordelijkheid die ik voel als Kamerlid. Ik ben zeer groen en nogal links, maar ik heb een hekel aan getuigenispolitiek en aan onverantwoordelijk opportunisme. Uiteindelijk gaat het erom dat we als politici in dienst van de samenleving goede wetgeving maken en het kabinet controleren.

Deze constructieve houding heb ik ook altijd van belang gevonden voor de politieke positie van GroenLinks. Ik behoor tot diegenen binnen GroenLinks die met waardering zien wat lokale bestuurders realiseren. We besturen in grote steden, in studentensteden, in provincies. Allemaal gedreven GroenLinksbestuurders die inhoudelijk gemotiveerd zijn. Landelijk is dit nog altijd niet gelukt. Toch hebben we landelijk bij vier van de vijf laatste formaties een belangrijke rol gespeeld. In 2006 lieten we de ChristenUnie voorgaan, in 2017 braken we zelf de onderhandelingen af en nu, in 2021, hoewel de formatie nog niet is afgerond, hebben we ons vastgekoppeld aan de PvdA, terwijl duidelijk was dat een vierpartijencoalitie de meest waarschijnlijke uitkomst zou zijn. Ik betreur het dat we op landelijk niveau niet het voorbeeld kunnen volgen van wat lokale GroenLinksers wel doen: op basis van onze waarden en idealen met een groot gevoel van urgentie verantwoordelijkheid nemen. Klimaatverandering en ongelijkheid aanpakken, dat moet nu gebeuren, niet na de volgende verkiezingen. De samenwer-

king met de PvdA is voor mij de belangrijkste reden om af te treden. Ik heb daar inhoudelijke bezwaren tegen. Uiteindelijk ben ik in een minderheidspositie terechtgekomen en moet ik daarom een individueel besluit nemen.

Ik dank al mijn collega's in de fractie, de medewerkers, alle collega-Kamerleden en het personeel van de Kamer voor de prettige en soms intensieve samenwerking. Ik ben kritisch over de politieke cultuur in de Kamer, maar ik twijfel niet aan de goede intenties van het overgrote merendeel van de politici. Iedereen werkt dag en nacht om vanuit eigen perspectief het goede te doen. Hoe dan ook zal ook ik mij ergens weer gaan inzetten voor het algemeen belang. Dan komen we elkaar vast weer tegen."

Dat was jouw brief. Normaal gesproken gaat men dan een beetje roffelen op de bankjes.

(Geroffel op de bankjes)

De voorzitter:

Dan mijn reactie daarop.

Beste Bart,

Dit is voor mij de eerste keer dat ik een toespraak houd voor een Kamerlid dat tussentijds vertrekt. Jouw afscheid valt mij om meerdere redenen zwaar. Allereerst omdat ik, net als mijn voorgangers hier op deze stoel, van opvatting ben dat een gekozen volksvertegenwoordiger in principe zijn of haar termijn hoort uit te dienen. Maar je kunt nooit in iemands hart of hoofd kijken. Toen je mij opbelde, dacht ik: ja, hij was de laatste tijd wat minder zichtbaar, wat meer in zichzelf gekeerd. Ook mijn staf voelde dat er wat was en toen je mij belde, viel het kwartje.

De Kamer verliest een inhoudelijk gedreven Kamerlid. Het is klasse dat je zo veel tijd besteedde aan wetgeving; jouw methode om dingen te veranderen en te verbeteren.

Bartholomeus Adrianus Wilhelmus Snels. In 2017 werd je voor het eerst gekozen. Als ik terugblik op jouw carrière in het parlement en een rondvraag doe, dan kan ik niet anders dan zeggen dat je alom gerespecteerd wordt. Een harde werker, die dag en nacht te vinden is in het Kamergebouw, met een boekencollectie hier in de Kamer waar je u tegen zegt. Ik heb zelfs begrepen dat er na de zomer een extra vrachtwagen moest rijden om jouw spullen te verhuizen. Ik weet niet of dat helemaal waar is, maar ik zeg dit om aan te geven dat je zeer gedreven bent, kijkend naar de inhoud.

In een interview met Trouw-journalist Bart Zuidervaart zei je: "Ik kom niet specifiek op voor leraren, zorgpersoneel of boeren. Ik kom op voor de belangen van de belastingbetaler. Eigenlijk voor iedereen dus." In je afscheidsbrief schreef je ook: ik ben zeer groen en nogal links. Je vindt dat de financiële sector moet werken voor de samenleving en niet voor zichzelf, dat de winsten van de globalisering eerlijk verdeeld moeten worden en dat klimaat altijd een wezenlijk onderdeel moet zijn van het debat.

Je hebt veel bereikt in een korte periode. Het was jouw motie die het startschot gaf voor de parlementaire onderzoekingscommissie Kinderopvangtoeslag. Maar je haalde vooral resultaten die, zo omschreef Het Financieele Dagblad

het, de Unilevers en Shells van deze wereld de stuipen op het lijf joegen. Je was mede-initiatiefnemer van de wet waarmee je wilde bereiken dat beloningen voor bankiers steunen op maatschappelijk draagvlak. Je hebt deze initiatiefwet bankiersbonus in de Kamer verdedigd. Je diende ook een initiatiefwet in waarmee je wilde voorkomen dat grote bedrijven via een verhuizing alsnog de dividendbelasting kunnen ontwijken. Je stelde namelijk een belastingheffing achteraf voor.

Je zocht altijd de samenwerking met anderen. Bij het maken van een andere initiatiefwet, die moet voorkomen dat bedrijven winsten compenseren met verliezen uit het buitenland, kreeg je juridische hulp van ambtenaren van het ministerie van Financiën en werkte je samen met collega's van verschillende politieke kleuren. Jouw voorstel werd ook wel de Shellwet genoemd.

Niet alleen mist de Kamer een drijvende kracht. Het kantoor Snels en Sneller is niet meer. Als haast magisch duo besteedden jullie veel tijd aan de verbetering van de controle op de rijksuitgaven; een taak die je weinig zichtbaarheid opleverde, maar die de voorwaarden schept waarmee alle collega's hun controlerende taak goed kunnen uitvoeren. Recent loodsten jullie ook nog de Wet open overheid door de Eerste Kamer, waarmee een einde kwam aan een hele lange discussie, een behandeltraject van ongeveer tien jaar. Een aantal onderdelen van het wetsvoorstel sneuvelde onderweg, maar het duo Sneller en Snels gaf nooit op.

Je hebt zoals je zelf zegt "redelijk radicale opvattingen", maar bent "radicaal redelijk in samenwerking". Het wrange voor jou is dat een vergaande samenwerking met een andere politieke partij juist de aanleiding gaf voor jouw vertrek.

Je zegt dat het grootste taboe de wijze is waarop de Kamer functioneert. Je geeft ons mee dat politiek draait om opbouwen en niet om afbreken.

Beste Bart, we gaan je missen. Het ga je goed. Dank je wel.

(Applaus)

De voorzitter:

Ik schors de vergadering voor een enkel moment en daarna gaan we over tot de stemmingen.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.